

Beantwoording Technische Vragen

Aan: Verenigde vergadering
 Onderwerp: Beantwoording technische vragen commissie Waterveiligheid en Waterketen
 Datum: 22 april 2020

Fractie	VRAAG	Antwoord
5.d	Uitvoeringskrediet renovatie zuiveringskring Nieuwveen	
A&B	Zonneweide locatie Nieuwveen: is het mogelijk eerst helderheid te krijgen over de mogelijkheden van aansluiting op het energienet voordat er 250.000 euro aan verder onderzoek gaat worden uitgegeven?	Voldoende netaansluiting is inderdaad een randvoorwaarde voor de zonneweide, vandaar dat we dit eerst uitzoeken alvorens we geld uitgeven aan verder onderzoek. We hebben regulier overleg met Liander. We weten dat de netcapaciteit in dit gebied krap is en dat er wordt gezocht naar extra onderstations die zorgen voor meer capaciteit. Dit wordt binnenkort duidelijk. Als we wachten op deze uitkomst voordat we voorbereidingskrediet aanvragen lopen we mogelijk vertraging op waardoor er minder kans is op (gunstige) SDE subsidie.
AWP	Er staat bij Ontwikkelingen een open vraag aan bestuur gesteld: "we kunnen duurzaamheid meenemen in de aanbesteding" (een voorbeeld hoe dat kan, wordt genoemd). Ook hier (net als bijvoorbeeld voor het betrekken van lokale aannemers) moet toch gelden dat het Rijnlandse aanbestedingsbeleid hierin de organisatie voldoende handvatten moet bieden om dit te doen? We gaan toch niet aan VV per project vragen of (en hoe) we duurzaamheid meenemen in de aanbesteding. Als het Rijnlandse aanbestedingsbeleid hierin niet voorziet, dan zou het aanbestedingsbeleid eens moeten worden herzien.	Rijnland voert alle projecten uit conform de afspraken in DGWW en besteedt ook op die manier aan. Het aanbestedingsbeleid geeft wat dat betreft genoeg handvatten. Er zijn echter mogelijkheden om verder te gaan. Dit is nog niet in het beleid opgenomen omdat dit onderdeel is van het BOB proces circulariteit. Het bestuur heeft hierin dus nog geen richting gegeven. We hebben wel afgesproken altijd te kijken naar extra opties. Een aantal daarvan vallen af (zie de besluitnota) maar opties zoals energiebesparende maatregelen in de uitvoering kunnen we meewegen in de aanbesteding (EMVI criteria).
AWP	Uit de studie over centralisatie (die niet voor de hand ligt) blijkt dat de renovatie door kan gaan. Daarover besluiten we nu. Het college moet nog wel een besluit nemen over die centralisatie. Lopen we nu dus vooruit op besluitvorming die nog niet heeft plaatsgevonden en wat doen we als anders wordt besloten over centralisatie?	Besluitvorming over de Groene Hart studie vindt binnenkort plaats. Uit die studie blijkt echter dat een totale centralisatie (incl. Nieuwveen) veel duurder is – in investeringen en in levensduurkosten – dan de huidige situatie instandhouden. De staat van de assets vraagt om spoedige actie – anders loopt het onderhoud flink op – en daarom leggen we het voorstel nu voor.
AWP	De businesscase van de zonneweide wordt benoemd. Daarbij worden risico's (2.1) benoemd zoals veel onzekerheden. Ook wordt aangenomen dat 'de energieopbrengst van de zonneweide opweegt tegen het kappen van (gezonde) bomen'. Wie verleent de kapvergunning van deze bomen en denkt de vergunningverlener net zo over deze afweging van waarden? Is er bezwaar en beroep mogelijk op deze te verlenen kapvergunning en denken belanghebbenden hier ook zo over?	Dit zijn logische en terechte vragen. In het genoemde onderzoek gaan we de businesscase nader uitwerken en hierin komen ook deze vragen aan bod. Uiteraard trekken we daarbij ook gezamenlijk op met de gemeente Nieuwkoop. Zij zijn bekend met onze plannen en denken nu al positief mee over de mogelijkheden voor energieopwekking op dit terrein. De gemeente is verantwoordelijk voor de kapvergunning.
AWP	De kosten van de zonneweide bedragen ongeveer EUR 2.000.000. In het besluit wordt het voorbereidingskrediet van	Het genoemde bedrag is inderdaad voor de hele voorbereiding zoals diverse onderzoeken en procedures. De voortgang melden we in de P&C rapportages en uiteraard leggen we een

Beantwoording Technische Vragen

Aan: Verenigde vergadering
Onderwerp: Beantwoording technische vragen commissie Waterveiligheid en Waterketen
Datum: 22 april 2020

	meer dan 10% van deze kosten gevraagd om (alleen) de haalbaarheid van deze zonneweide te onderzoeken. In de toelichting is duidelijk dat het het gehele voorbereidingsproces betreft. Hoe moeten we het besluit nu juist interpreteren of herbenoemen. Wordt er eerst een haalbaarheidsstudie verricht. Bij welke afweging wordt dan doorgezet of gestopt. Wordt dat nog voorgelegd aan VV. Welke kosten mogen er gemaakt worden voor verkenningen, het potje van EUR 15.500.000 lijkt toereikend genoeg, maar zal niet op mogen gaan aan verkenningen en proefprojecten alleen.	uitvoeringskrediet aan de VV voor indien de onderzoeken een positieve uitkomst kennen.
Water Natuurlijk	Er wordt geen melding gemaakt van circulair bouwen, modulair bouwen etc. gaarne toelichting. Bomen kappen voor zonnepanelen valt slecht binnen mijn fractie. Waarom niet elders op daken de panelen en deze bomen omvormen tot 'tiny forest'. Beter voor biodiversiteit, PR etc.	De configuratie van de zuivering blijft bestaan, het gaat vooral om het een op een vervangen van diverse onderdelen als leidingwerk, dak en pompen. Dit maakt dat er slechts beperkt mogelijkheden zijn om hele onderdelen te vervangen door modulaire onderdelen. Bovendien zitten we in dit project al dicht tegen de uitvoering aan en hebben we minder tijd om het modulaire bouwen goed voor te bereiden. We voeren onze projecten uit conform de afspraken uit duurzaam gww en bekijken waar we in de uitvraag nog aanvullende duurzaamheidseisen kunnen meegeven bijvoorbeeld op het gebied van energieverbruik tijdens de bouw of materiaalkeuze. Rijnland heeft wel enkele daken die geschikt zijn voor zonnepanelen, maar dit is niet voldoende voor onze energievraag. Aangezien er ook niet voldoende mogelijkheden zijn voor windmolens, zijn zonneweides op maaiveld nodig om energieneutraal te worden.
5.e	Energietransitie	
AWP	Besluit 2. stelt dat we na 2025 energieneutraal blijven 'door nieuwe projecten energieneutraal uit te voeren' Is het nu al mogelijk om te besluiten om vanaf 2025 elk afzonderlijk project energieneutraal uit te voeren? Is het niet meer in de lijn dat bij elk project de bijdrage of de aanspraak op de energiebalans moet worden opgesteld. Gaat het energieneutraal zijn niet over Rijnland als geheel, inclusief verbonden partijen en aannemers. Niet elke project en niet elke activiteit zal op zichzelfstaand energieneutraal uitgevoerd kunnen worden.	Niet elk project zal zelf energieneutraal uitgevoerd kunnen worden. Vandaar dat het mogelijk en nodig is om compenserende maatregelen te nemen elders binnen Rijnland. We willen met dit besluitpunt voorkomen dat we in 2025 energieneutraal zijn, maar in 2026 niet meer. Energienutraliteit gaat inderdaad over Rijnland als geheel, inclusief verbonden partijen en aannemers. Enige nuance hierin is dat alleen het reguliere werk (baggeren, schonen) hierin wordt meegenomen, niet de energie die een aannemer gebruik voor het realiseren van een renovatie (is eenmalig).
AWP	Met besluit 4. wordt enerzijds besloten tot maatwerk. Dan zit je altijd goed. Toch worden wat kaders meegegeven in het besluit, namelijk kortweg: Binnen (financiële) projectkaders beslist DB, als een	Het afwegingskader is nog een eerste vingeroefening en voorbeeld over hoe we om kunnen gaan met onze rol in de energietransitie. Rijnland krijgt wekelijks verzoeken van initiatieven voor aquathermie en maandelijks vragen over de rol die wij daarin kunnen spelen. Het afwegingskader helpt bij het bepalen van die rol. Het is de bedoeling dat we deze, gevuld met casuïstiek, de

Beantwoording Technische Vragen

Aan: Verenigde vergadering
Onderwerp: Beantwoording technische vragen commissie Waterveiligheid en Waterketen
Datum: 22 april 2020

	ondernemende rol gewenst is beslist VV. In het onderliggende stuk wordt een concept Afwegingskader voorgesteld, dat in ontwikkeling is. Daar wordt een andere structuur gekozen, namelijk pakt de markt het op, of wil Rijnland ondernemen. Ondernemen is hier bedoeld als risicodragen (en voor zover direct verbonden aan de kerntaken van Rijnland). Is dit besluit 4) nu dekkend genoeg voor de bedoeling? Binnen projectkaders kunnen ook te grote risicodragende keuzes gemaakt worden. Er is dus feitelijk nog geen risicoafweging. Gaat het afwegingskader hier een rol in spelen en moet dit in het besluit expliciet worden gemaakt. Gaat dit afwegingskader later ter besluitvorming worden voorgelegd als nader geduid handelingskader voor DB?	komende jaren gaan verfijnen. Mogelijk dat deze ook toepasbaar is voor andere thema's waarin wij iets te bieden hebben voor de maatschappij. Als blijkt dat het (herijkte) afwegingskader nuttig is, kan er voor gekozen worden om deze in een later stadium ter besluitvorming voor te leggen. Dat is nu nadrukkelijk niet aan de orde.														
PvdA	Kunt u (bijvoorbeeld in een tabel) duidelijk weergeven: * hoeveel duurzame energie nu al wordt gerealiseerd door Rijnland in de categorie biogas, wind, zon, TEO/TEA en overig (HVC bijvoorbeeld). Uit de beeld nota begrijp ik dat er tot nu toe alleen biogas en HVC is. Klopt dat? * welke duurzame energie wordt binnenkort gerealiseerd of is al in uitvoeringsfase? * globaal ook aangeven wat voor elke categorie wat de kosten zijn per Tjp? En wat de verwachte kosten zijn voor de periode 2020-2025? * welke vorderingen zijn er bij energie-efficiëntie en welke worden de komende jaren verwacht?	<table><tr><td></td><td>Reeds gerealiseerd</td></tr><tr><td>Wind</td><td>-</td></tr><tr><td>Biogas</td><td>75 Tjp</td></tr><tr><td>Zon</td><td>15 Tjp</td></tr><tr><td>Aquathermie</td><td>-</td></tr><tr><td>Overig (HVC)</td><td>223 Tjp</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>331 Tjp (=53%)</td></tr></table> - Naast biogas en HVC hebben we ook zonnepanelen op een aantal locaties en een zonneweide bij de AWZI Katwijk - Voorbereidingskrediet voor zonneweide bij Nieuwveen ligt voor bij VV van 13 mei (+/- 10 Tjp), verder is de TEA installatie bij Nieuwveen (aquathermie) in pilotfase en zal binnenkort volledig kunnen draaien (+/- 10Tjp). Bij positief besluit door VV worden ook de windmolens en overige terreinen voor zonneweiden dit jaar in gang gezet. - De globale kosten per Tjp zijn voor zon ongeveer 100-150.000 / Tjp en voor wind 50-75.000 / Tjp. Wind is ongeveer tweemaal zo effectief als zon, maar de gehele doelstelling is niet met alleen windenergie te behalen. De globale kosten per Tjp voor biogas zijn 100 – 200 Tjp, uitgaande van dat de biomassa op locatie beschikbaar is. De opbrengst voor biogas is wel hoger dan van elektriciteit. De kosten per Tjp voor aquathermie zijn niet vergelijkbaar met wind en zon. Voor biogas zijn er veel meer voordelen dan alleen energieopwekking, waardoor een vergelijking niet opgaat. Voor aquathermie geldt dat de kosten afhangen van de rol die Rijnland kiest. Bij een faciliterende rol is dit (vrijwel) 0.		Reeds gerealiseerd	Wind	-	Biogas	75 Tjp	Zon	15 Tjp	Aquathermie	-	Overig (HVC)	223 Tjp	Totaal	331 Tjp (=53%)
	Reeds gerealiseerd															
Wind	-															
Biogas	75 Tjp															
Zon	15 Tjp															
Aquathermie	-															
Overig (HVC)	223 Tjp															
Totaal	331 Tjp (=53%)															

Beantwoording Technische Vragen

Aan: Verenigde vergadering
Onderwerp: Beantwoording technische vragen commissie Waterveiligheid en Waterketen
Datum: 22 april 2020

		Maar met alleen het faciliteren van initiatieven van derden op het gebied van aquathermie hebben we geen invloed op het tempo en zijn we naar verwachting in 2025 niet energieneutraal. - De te verwachten kosten voor de periode 2020-2025 zijn 16 miljoen euro
PvdA	Voor energie-opwekking op eigen terreinen kijken we naar 'maximaal maatschappelijk rendement': wat betekent dat? Zijn er ook voorwaarden op het terrein van economisch rendement (bijvoorbeeld maximale terugverdientijd)?	Vanuit "maximaal maatschappelijk rendement" betekent dat we breder kijken dan alleen economisch rendement. We willen bij de realisatie van, bijvoorbeeld, zonneweides breder kijken en verkennen of ook meerdere (beleids)doelen gekoppeld kunnen worden, zoals biodiversiteitsmaatregelen. Het redeneren vanuit maatschappelijk rendement sluit aan bij onze werkwijze van maatschappelijk verantwoord inkopen. We hebben geen voorwaarden voor maximale terugverdientijd, maar zullen dit altijd relateren aan de levensduur. Het streven is dat alle energieopwekking zichzelf uiteindelijk terug verdient binnen de levensduur.
PvdA	Definitie energie neutraal: opwekking door derden op terrein van Rijnland telt mee. Is daar niet het risico van dubbeltelling? Want 'derden' tellen deze duurzame energie vaak ook zelf nog een keer mee.	De definitie energieneutraliteit is in lijn met de klimaatmonitor die de Unie van Waterschappen hanteert en waarover de waterschap sector rapporteert aan het Rijk. Er is afgesproken dat opwekking door derden op het terrein van waterschappen meetelt om waterschappen te stimuleren deze terreinen in te zetten. Uiteindelijk vindt de verhandeling plaats via certificaten, waardoor dubbeltelling wordt voorkomen.
PvdA	Is het concept RES bod energieneutraal in 2025? Wordt er nog een 'plus' voorzien en wat is die dan precies en tegen welke kosten?	In de vier RES-regio's waarin Rijnland participeert hebben wij op dit moment meegegeven dat we streven naar energieneutraliteit in 2025 en daarnaast een positieve grondhouding hebben ten aanzien van initiatieven van derden, met name voor aquathermie. Deze inbreng hebben de verschillende regio's verwerkt in hun concept-RES die voor ligt in de VV van 24 juni. Het is aan de VV om te bepalen of en hoeveel / hoe wij bovenop energieneutraliteit meegeven in de definitieve RESsen. De kosten voor aquathermie verschilt per project en per rol die Rijnland kiest.
PvdA	Het afwegingskader is nu vooral toegespitst op de rol van Rijnland en van marktpartijen. Is er al een inhoudelijk afwegingskader waarin ecologische aspecten en andere omgevingsfactoren of economische aspecten worden meegenomen? Bij Optie D en E wordt de VV betrokken, maar ik neem aan dat dat ook het geval is bij optie C. Klopt dat?	Het afwegingskader is bedoelt als hulpmiddel voor Rijnland om haar rol te bepalen in een project. Een inhoudelijk afwegingskader zit impliciet al in vraag 1: "wordt het maatschappelijk belang gediend". Daar wordt een totaalafweging gemaakt van het energiebelang versus economisch, sociaal, ecologisch, etc. Dit kan nog verder uitgewerkt worden; het afwegingskader is nog in ontwikkeling. Bij C is het afhankelijk van de omvang van de bijdrage of de VV betrokken wordt. Uiteraard wordt de VV betrokken als dit buiten de (financiële) kaders die zijn meegegeven, valt. Maar vaak gaat het om een stimulans in termen van een bijdrage aan een onderzoek, of een in-kind inbreng van expertise.
Water Natuurlijk	Zet een bedrijf op samen met dunea, we moeten meters maken. Zorg over het fluctueren van de watertemperatuur bij energie uit water. Kan max 4 graden schelen. Wat doet dit met	Er lopen momenteel twee grootschalige onderzoeken naar de mogelijkheden en effecten van warmtewinning uit oppervlaktewater. Vooralsnog laten alle gerealiseerde TEO installaties en modellen zien dat warmtewinning in de warme zomermaanden geen grote nadelige effecten heeft. Maar de techniek wordt dan ook nog niet op grote schaal toegepast. Daarom participeren we in een

Beantwoording Technische Vragen

Aan: Verenigde vergadering
Onderwerp: Beantwoording technische vragen commissie Waterveiligheid en Waterketen
Datum: 22 april 2020

	biodiversiteit, ontwikkeling, paaigedrag, groeisnelheid. Besluitpunt 4 gaf bij ons enige discussie. 'maatschappelijk rendement' in dezelfde zinscontext als een business case klinkt strijdig met elkaar/ zijn 2 verschillende dingen.	grootschalig onderzoek met o.a. Deltares, TNO en STOWA onder de titel "Warming Up". Daarnaast verkennen we op kortere termijn samen met AGV en HHNK de mogelijkheid voor een pilot van warmtewinning uit oppervlaktewater in het gebied. Met de pilot kunnen we de digitale modellen toetsen als het gaat om de effecten van de koudelozingen op de effecten op ecologie en stratificatie in grote plassen, etc. Het "maatschappelijk rendement" is in de VV vastgesteld bij het financieel afwegingskader en verwijst naar de Nationale Omgevingsvisie. Energietransitie is één van de vier prioriteiten binnen deze omgevingsvisie. Per onderdeel van de uitwerking van de energietransitie zal per project zal separaat krediet worden aangevraagd, met daarbij onderbouwde businesscase
--	---	---